

OIKODOMOS – a virtual campus to promote the study of dwelling in contemporary Europe.
Lifelong learning programme 2007-2013

WORKSHOP Ghent, Belgium

Date: 28.9.2008 – 4.10.2008

Place: Hogeschool voor Wetenschap Kunst, Department Sint-Lucas, Brussels/Ghent

Participants:

- URL Barcelona: prof.Dr. Leandro Madrazo, Mireia Vergés, 5 students
- Sint-Lucas Ghent: prof. Dr. Johan Verbeke, Dr. Jao Smet, Dr. Hans Foenke, Dr. Tomas Ooms, Dr. Jose Depuydt, 17 students
- IUG Grenoble: prof.Dr.Jan Tucny, Dr.Jacques Lacoste, Dr. Stéphane Sadoux, 5 students
- FA STU Bratislava: Dr. Viera Joklová, Dr.Marián Maľovaný,
cooperation from Bratislava: assoc.prof. Andrea Bacová, Dr.Zuzana Tóthová, prof.Dr.Robert Špaček

Students: Katarína Šimončíčová, Eva Rusková, Michal Pulman, Tomáš Gaňo, Lukáš Biroščák
Aladár Csernák (web design)

- NewMine Lugano: Dr.Luca Botturi
- Katalysis ltd. Southampton: Paul Riddy

Ghent

Zameranie workshopu

Dizajn pre celoživotné bývanie zahŕňa tvorbu obytného prostredia adaptabilného pre rôzne vekové, sociálne, rodinné a spoločenské potreby. Cieľom je rozvoj takej architektúry, vrátane urbanistických konceptov, ktoré priamo podporujú obyvateľov – užívateľov obytného prostredia, v ich rôznych životných obdobiach, od obytných komunít pre mladých ľudí – študentov, cez mladé rodiny, rodiny s deťmi a po odchode detí, viacgeneračné bývanie a starostlivosť o starších resp. imobilných príbuzných, atď.

Workshop projektu Oikodomos 28.9. – 4.10.2008 v Ghente sa snažil formulovať charakteristiku súčasného bývania z hľadiska európskej dimenzie, minimálne v rozsahu zúčastnených partnerských krajín (Belgicko, Francúzsko, Slovensko a Španielsko) s ohľadom na rôzne sociálne a funkčné požiadavky, kvality priestorového navrhovania a na možnosti využitia rôznych konštrukčných metód. Keďže išlo o vzdelávací študentský workshop, dôraz sa kládol najmä na „uchopenie“ pojmu „sustainability in dwelling“ v ideových návrhoch, často experimentujúcich s konštrukčnou adaptabilitou navrhovaných štruktúr, minimalistickými pôdorysami, urbanistickými a architektonickými konceptami spájania jednotlivých obytných „buniek“.

Priebeh workshopu

Na workshope sa stretli študenti zo 6 krajín (lebo v rámci domáceho belgického tímu boli zúčastnení aj zahraniční Erasmus študenti zo Slovenska, Česka a Portugalska), ktorí vytvorili 11 pracovných tímov po cca 4 členoch. Z FA STU tam boli štvrtáci, z iných univerzít piataci.

Prvý deň, v rámci zoznamovania sa navzájom aj s mestom, na bicykloch prešli Ghent. V ďalších dňoch vždy doobeda boli prednášky a poobede sa riešili zadania. Prednášky boli vynikajúcou možnosťou pre študentov získať európsky pohľad na problematiku bývania. Čo sa týka ateliérovej práce – zadania, študenti začali analýzou urbánnych dimenzií udržateľnosti na príklade sídla, ktoré dobre poznajú – rodného mesta, resp. mesta, kde študujú, pričom mali definovať rozvojové, limitujúce a stresové faktory územia. Popísali mesto z hľadiska problémov, ale aj možností rozvoja, podľa princípov trvalo udržateľného rozvoja. Výsledky prezentoval každý sám v angličtine pred svojimi kolegami a profesormi.

Workshop - prezentácie

V stredu dostali zadanie, ktorému sa venovali až do konca workshopu. Riešili návrh obytnej štruktúry (od úrovne typológie obytných priestorov, tvorby obytných jednotiek, radenia obytných jednotiek v horizontálnej a vertikálnej dimenzii až po priestorové aspekty návrhu). Dizajn pre celoživotné bývanie totiž zahŕňa tvorbu obytného prostredia adaptabilného pre rôzne vekové, sociálne, rodinné a spoločenské potreby. Jeho cieľom je rozvoj takej architektúry, vrátane urbanistických konceptov, ktorá priamo podporuje obyvateľov – užívateľov obytného prostredia, v ich rôznych životných obdobiach: od mladých ľudí – študentov, cez mladé rodiny, rodiny s deťmi a po odchode detí, viacgeneračné bývanie a starostlivosť o starších resp. imobilných príbuzných...

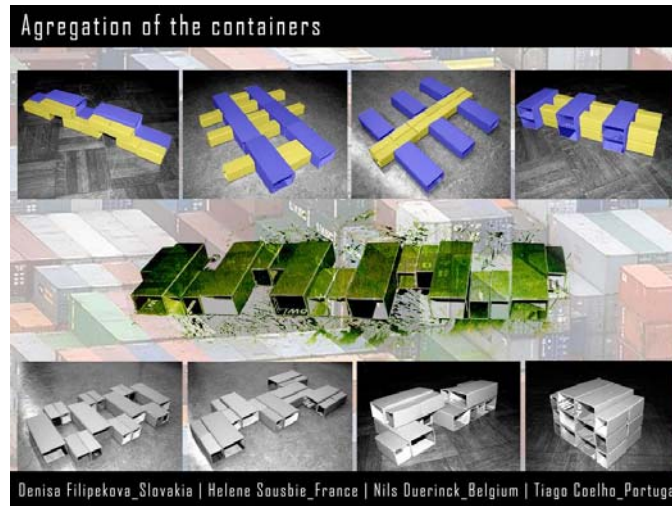
Každá skupina mala zadefinované určité limitujúce faktory – napr. šírku budovy, počet exteriérových fasád, ako aj evolučné faktory bývania – zmeny rodinnej štruktúry a nárokov na obytný/pracovný priestor. Tieto zmeny využitia priestoru aj veľkosti bolo nutné odzrkadliť v návrhu. Návrhy boli klasické, aj futuristické, zväčša konštrukčné. Jedno riešenie bolo napríklad založené na pohyblivej plošine medzi 2 bunkami. Po vytvorení minimálnej bytovej jednotky bolo nutné ju radiť do urbanistických štruktúr tak, aby vznikli aj polospoločenské priestory na stretávanie sa. Po návrate študenti dotvorili eseje – textovú časť. Pritom sa skontaktovali so svojimi zahraničnými tímovými partnermi. Práce nahodili na webstránku. Workshop sme uzavreli virtuálne, v rámci videokonferencie, kde sa výsledky aj hodnotili. Za nedostatok študenti považovali nejasný program. Nebolo zrejmé, čo presne ich čaká ďalší deň. Z časových dôvodov sa neuskutočnila plánovaná diskusia k prezentácii projektov v závere workshopu, takže kolegovia z ostatných tímov nemali možnosť sa k ich práci vyjadriť."

Odborné prednášky

Čo sa týka prednášok, zaoberali sa jednak všeobecnou problematikou sociálnej udržateľnosti bývania v Európe, so špecifikovaním aktuálnych problémov, ktorým čelí Európa v oblasti nových požiadaviek na bývanie (ako sú imigrácia/prisťahovalectvo, starnutie populácie, nové rodinné modely, pracovná a rodinná nestabilita) a jednak problematikou univerzálneho dizajnu.

Týkali sa aj feasibility study (nutnej pre realizovateľnosť navrhovaných riešení ako z ekonomického, tak i praktického hľadiska), podľa potrieb komunity (zloženie obyvateľov podľa veku, vzdelania, práce,

záujmov a potrieb), trhu (dopyt a ponuka, majetkoprávne vzťahy, rozvojové tlaky, náklady a zdroje financovania verejných/súkromných), lokality (kapacita územia, limitujúce a stresové faktory, existujúce vybavenie a stavby, geológia, prírodné prostredie, integrácia navrhovaných štruktúr do kontextu okolia) či strategického plánovania (súlad s platnou územno-plánovacou dokumentáciou, lokálnymi zámermi a štúdiami, spoločensko – politickými záujmami).

WORKSHOP GERT
 LIFELONG LEARNING HOUSING AND SUSTAINABILITY
OLKO|DOMOS

DESIGN

FLEXIBILITY:

- at the beginning the house can have only 1 level
- it can be easily extended by adding upper floors
- there are no load-bearing walls; steel frames are the only construction of the building and can be added if necessary

GROUP 11:
 KATARINA SIMONCICOVA
 SIMON VANETES/IRVINE

Študentské práce

Zaujímavou témou bola tvorba prostredia zameraná na spoločnosť, kde nikto nie je úplne ideálny. Dnes sa takmer nehovorí o hendikepovaných ľuďoch, ale o hendikepujúcich situáciách – nemožnosť vstupu do budovy, fyzické, vizuálne a mentálne bariéry prostredia, dizajnu – k ideálnym riešeniam napr. patrí aj možnosť usporiadania sedadiel vo vlaku podľa aktuálnej potreby cestujúceho. Vo väčšine architektonických škôl sa nevyučuje, resp. v ateliérových prácach neposudzuje riešenie úniku hendikepovaných osôb z budovy v prípade živelných katastrof – požiar, teroristický útok atď.

Spomenutá bola aj téma “social loneliness in the city” – problematika sociálnej samoty a potreba artikulácie intímnych, polointímnych a polospoločenských priestorov v obytných štruktúrach, ktoré umožnia aj v horších klimatických podmienkach sociálne väzby v rámci obytnej komunity.

Prezentovaný bol digitálny systém navrhovania obytných štruktúr „Barcode“, ktorý vyvinula URL Barcelona a ktorý na základe zadefinovania prefabrikovaných elementov, rozponu, zadania plôch pre bytové vybavenie, vygeneruje množstvo kombinácií riešení. Následne ich potom umožňuje radiť do

bytových objektov, s tým, že overuje a reguluje umiestnenie rozvodov a jadier a mení farebnú a hmotovú kompozíciu priečelí.

Workshop

Naplnenie cieľov a ďalšie pokračovanie prác

Cieľom workshopu bolo, aby sa študenti pri práci spoznali a aby medzinárodné tímy boli obohacujúce, pretože každá fakulta má iný pedagogický prístup. FA STU je orientovaná všeobecne, na architektúru aj urbanizmus, v nadväznosti na konkrétne lokality ateliérového zadania. V Grenobli tvorí gro spatial planning, teda priestorové a strategické plánovanie. Barcelona je tiež všeobecne orientovaná na architektúru, ale jej sila je vo výučbe konštrukčných disciplín. Ghentská fakulta architektúry rieši ateliéry koncepcne – aj bez konkrétnej lokality.

FA STU v Bratislave navrhovala, aby všetci robili jedno spoločné zadanie, s ktorým by sa in-situ oboznámili v Ghente. Keďže študenti sú silní každý v niečom inom, medzinárodné tímy mohli byť veľmi zaujímavé. Avšak Sint-Lucas sa do prípravy lokality nijak nehrnul, a preto si partneri začali individuálne pripravovať vlastné lokality. FA STU v Bratislave vybrala Dúbravku, priestor medzi kostolom a kinom, zdola ohraničený dvojúrovňovou Jadranskou ulicou a zhora ulicou K horárskej studni. Za prvým pásom pôvodných domov sú záhradky až k futbalovému štadiónu. Je to lokalita, ktorá má výrazný sklon, nádherný výhľad na Bratislavu, veľmi úzku parceláciu, s problematickými majetkovo – právnymi vzťahmi – ideálna pre riešenie ťažkých úloh. Naším zámerom je, aby sa študenti zamerali buď na bývanie pre sociálne slabšie vrstvy alebo na vytváranie flexibilných štruktúr, ktoré by umožňovali zmeny počas života rodiny. Začínajúc urbanistickým konceptom územia, analýzami, výberom objektu, ktorý vyriešia detailne a interiérom končiac.

Aktuálne prvé testovanie virtuálnej univerzity v zimnom semestri 2008 vyzerá tak, že všetci partneri budú robiť svoje zadania, v priebehu semestra sa na diaľku spoja a budú si vzájomne prezentovať výsledky. Dôvody, prečo sa nepodarilo presadiť jednu lokalitu ako nosnú a umožniť tak porovnanie medzinárodných tímov, je najmä v tom, že téma udržateľného bývania pre všetkých je veľmi komplexná a aj metodika a technológie virtuálneho kampusu je zložitá sama o sebe. Zosúladiť aktuálne vzdelávacie predmety v oblasti obytných stavieb na štyroch univerzitách, uznávanie predmetov s rôznymi kreditmi, s rôznymi pedagogickými prístupmi a napokon aj s rôznymi jazykmi, prispôbiť im digitálne nástroje a zároveň obsah vzdelávania – to je mimoriadne náročné. V súčasnosti sa pripravuje jednoduchšia varianta – vytvorí sa 1 medzinárodný vzdelávaci predmet v oblasti „sustainable housing“, ktorý sa bude on-line a off-line vyučovať od budúceho (letného) semestra v rámci 4 partnerských univerzít.

Čo sa týka plánov na najbližšie obdobie, naši študenti budú celý semester pracovať na lokalite v Dúbravke. Na jar 2009 sa stretne v Grenobli na ďalšom workshope. Medzi tým budeme naše riešenia konzultovať s partnermi a prezentovať v rámci virtuálneho ateliéru. Naším cieľom do budúcnosti je pracovať spoločne na diaľku s podporou čo najširšieho spektra informačno-komunikačných nástrojov a tak vytvoriť spoločný vzdelávaci program v oblasti európskeho bývania. V máji/júni 2009, v prípade predĺženia projektu až v septembri 2009, sa stretne opäť na záverečnom workshope v Bratislave.

Tím FA STU Bratislava

Na FA STU sa okolo projektu Oikodemos zišiel silný tím pedagógov: doc.Ing.arch.Andrea Bacová,PhD. garantka modulu obytných budov v bakalárskom štúdiu, Ing.arch. Marián Maľovaný,PhD. a Ing.arch.Zuzana Tóthová, PhD. (ateliér a seminár obytných stavieb), prof. Ing.arch.Robert Špaček, PhD. (ekologická udržateľnosť bývania na urbánnej úrovni, tvorba solárnych miest), Ing.arch.Henrich Pířko, PhD. (nízkoenergetické a pasívne domy), doc. Ing.arch.Lubica Vitková, PhD. ako prodekanka pre zahraničie aj ako odborníčka na urbanistickú ekonomiu a udržateľnosť, Ing.arch.Pavol Nahálka, PhD. ako prodekan pre pedagogiku, Ing.arch.Igor Koščo,PhD. a Ing.arch.Viera Joklová, PhD. ako špecialisti na virtuálny ateliér a diaľkovú komunikáciu. Je to záruka, že projektu bude aj naďalej venovaná maximálna pozornosť. Za študentskú časť treba spomenúť: Katku Šimončíčovú, Evku Ruskovú, Michala Pulmana, Tomáša Gaňa a Lukáša Biroščáka
Technická a vývojárska spolupráca: Aladár Csernák, FA STU a Gergely Kun, FEI STU.

Architectuur Sint-Lucas

Ghent

Pripravila

V Bratislave 28.10.2008

Viera Joklová

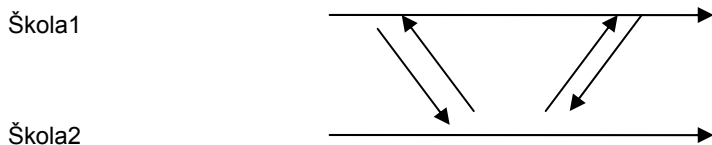
spolupráca na texte Eva Bednáriková

foto: Anna Joklová, Jan Tucny

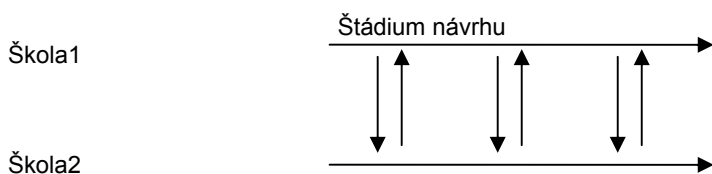
Oikodemos Virtual Campus – pracovné rokovanie partnerov projektu

Vzdelávacie schémy pre aktuálny semester a budúce pokračovanie – návrhy URL:

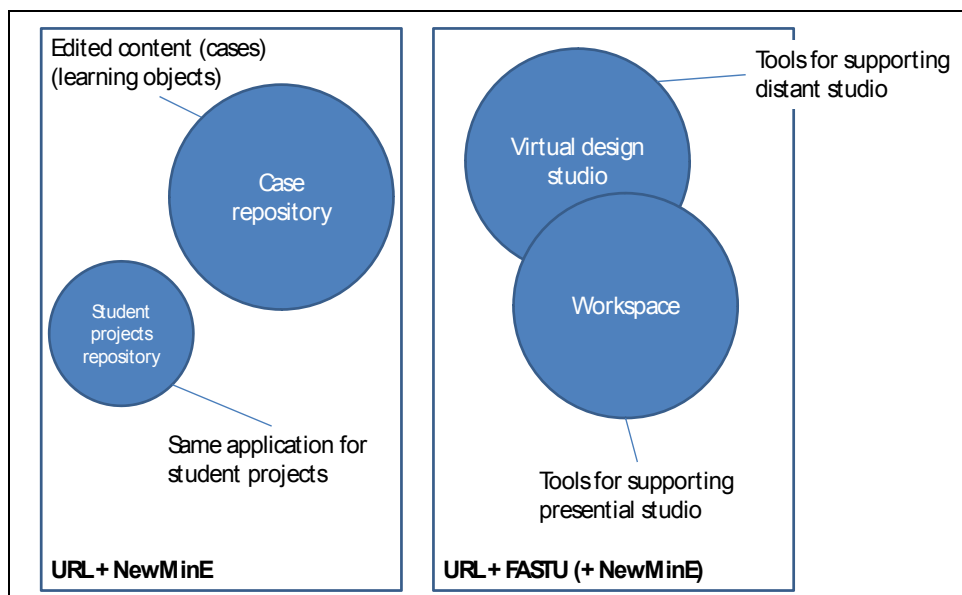
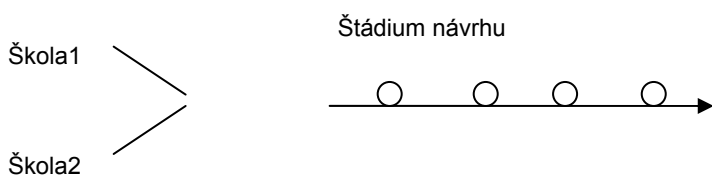
1. Relatívne autonómna

2. Projektový prístup

3. Úplná integrácia

NewMine – návrh štruktúry prostredia virtuálneho kampusu